Интеграция от първо лице: Достъп до жилища и трайна заетост

2019-09-05

Успешната ромска интеграция започва с образованието и възпитанието на децата, но то е трудно и недостатъчно, ако няма работа за родителите и икономическо развитие в цялата общност. Същевременно от едното следват другите - когато сегашните възрастни имат трайна заетост и сигурен дом, те могат да осигуряват добри възможности за образование на децата си, а когато образованите млади станат достатъчно много и дойде време да заемат местата на родителите си, картината вече е различна.

Разбирането на тези ясни закономерности е в основата на успешните и работещи модели за равноправно интегриране на ромите в обществения живот на България. Многобройни добри примери как става това на практика бяха представени в поредица от кръгли маси през юли в градовете Кюстендил, Сливен и Видин. Те са част от проекта на Български хелзинкски комитет READI - „Овластяване на роми за антидискриминация и интеграция: Укрепване на капацитета на регионално ниво в сферите на антидискриминационни механизми и разпространяване на добрите практики в сферата на интеграцията“, съфинансиран по програма „Права, равенство и гражданство“ (2014-2020) на Европейския съюз. Партньори по проекта са Сдружение “Ларго” - Кюстендил, Ромската академия за образование и култура (РАКО) - Сливен и Сдружение “Организация Дром“ от Видин, които активно съдействаха за организацията на събитията в регионите си и за подбора на добрите практики от цялата страна. Десетки специалисти от регионалните администрации, социални, здравни и образователни институции, както и от местни неправителствени организации, работещи в сферата на ромската интеграция, посетиха трите конференции, за да се запознаят отблизо с добрите примери и да се включат в дискусиите.

Жилищни условия

Според официални данни, представени от Кирил Илиев от Тръста за социална алтернатива по време на кръглата маса за добри практики в ромската интеграция в Сливен, повече от половината роми в работоспособна възраст са безработни, а около една трета живеят в крайна бедност. Макар и голяма част от ромите да живеят в градовете, близо две трети от тях са без достъп до базови комунални услуги като водоснабдяване и електричество, 25% живеят в незаконни жилища и около 10% са застрашени от евикция и оставане на улицата, въпреки че европейските директиви забраняват евикцията, когато хората нямат друг дом и къде другаде да отидат. Същевременно законът не позволява узаконяване на незаконни жилища, затова за намиране на решения на този проблем се изисква изобретателност.

Дори когато незаконните къщи са строени качествено и съобразно всички строителни стандарти, не съществува форма за узаконяването им, пояснява Илиев. Единствената възможност за траен статут на подобни сгради е чрез издаване на удостоверения за търпимост, но те могат да бъдат издадени само в случай, че сградите са били допустими към момента на тяхното построяване и че собствениците на сградите са и собственици на земята. Такава процедура е неприложима за жилища в ромските квартали, които са построени върху общинска земя или пък в случаите, когато собственикът на земята е неясен. По думите му постройките са незаконни по две основни причини - на първо място тежките административни процедури за издействане на разрешително за строеж и на второ - необходимостта от по-добра информираност и професионално съдействие вътре в общностите.

Тръстът за социална алтернатива реализира три големи проекта в опит за решаване на жилищния проблем на ромите от махалите в Кюстендил, Пещера и Дупница. За всяка от махалите организацията предлага различни подходи спрямо местните условия и потребности, а също и за да изпробва работещи решения с различни степени на общинско участие, които да се ползват като модели и в други общини.

В сътрудничество с градоустройствени специалисти и на места със самите общини, Тръстът съставя подробни устройствени планове на ромските махали в трите града, каквито до този момент са липсвали изцяло. След това в две от махалите закупува земята и създава възможност за местните хора да купят или наемат нея, предвид че нямат начин да узаконят вече построените сгради отгоре. Тези постройки, които са оценени като опасни или несъответстващи на строителните стандарти, са съборени, а за семействата, живеещи в тях, се осигурява възможност за едногодишен период за наем на мястото, както и готови архитектурни планове и модели за строеж на нова къща. (Повече информация за решенията на „Тръст за социална алтернатива“ може да откриете тук).

Друга добра практика за собствеността в ромската махала показа бившият кмет на община Каварна и настоящ общински съветник Цонко Цонев по време на кръглата маса във Видин. Там инициативата идва от самата община, като за целта дори е създаден отдел за интеграция на малцинства, отговорен изрично за това да се следи срещу незаконни строежи и да се асистира на хората, които строят домове, да са спазени всички строителни и законови норми.

Общината улеснила процеса включително и като парцелирала общинска земя на готови за ползване и строеж парчета от по 500 кв. м. с пълна инфраструктура от ток и вода, които предоставяла за закупуване на ниска цена. Също така с помощта на архитекти изготвила проекти за еднофамилни жилища, които също предоставяла за ползване на всеки, който е закупил място. Тези земи били достъпни не само за роми а за всеки желаещ, без каквато и да е етническа привилегия, уточнява Цонев. Той коментира, че заради последователната политика в тази посока сега Каварна е сред населените места в България с най-малко незаконни постройки.

Трайна заетост

Проф. Иван Пенов, председател на Фондация “Земята - източник на доходи” представи практиката на организацията, насочена към осигуряване на заетост сред ромската общност. Фондацията инвестира в старта на малки семейни бизнеси, които да осигуряват постоянен доход и заетост на цели семейства от 1997 г. насам.

Практиката започнала преди 22 години с фокус изцяло върху закупуването на земеделска земя за обработка в Пловдивския регион, но сега вече има партньори в цялата страна и също подпомага и други разнообразни бизнес идеи. Фондът осигурява основната инвестиция, а семействата, които се възползват от помощта, имат малка част съфинансиране и ангажимент за период от 5 години да изплатят инвестицията, след което земята става тяхна собственост. Сред допълнителните бизнеси, които фондацията финансира през последните години, са и магазини за хранителни стоки, фризьорски салони, закусвални, кинкалерии, магазини за техника, услуги за превоз и за видео заснемане на събития в Пловдив, Стара Загора, Ямбол, Благоевград, Кюстендил и Враца.

В момента общо 175 семейства или над 480 души в страната имат собствен бизнес или земеделска земя и се издържат, благодарение на първоначалната инвестиция и съдействие от страна на фонда. Част от започнатите бизнеси вече са напълно самостоятелни и разрастващи се, останалите получават подкрепа и професионални напътствия от консултанти, работещи с фондацията, за това как да растат и да увеличават производителността и печалбата си.

Проф. Пенов разказа, че интересът към програмата расте постоянно. Нови семейства, които да се възползват от възможността, се намират чрез тези, които вече са се включили, както и чрез партньорските организации на местно ниво. Хората трябва да са отговорни и с желание за труд и развитие, а най-добрият показател дали са такива според проф. Пенов, е възпитанието на децата в семейството. Честни и трудолюбиви хора има и лесно се разпознават, остава и да им се даде шанс и подкрепа на различни нива, за да си стъпят на краката, смята той. (Повече информация за работата на Фондация „Земята – източник на доходи“ може да откриете тук).

Настоящата Интернет страница е създадена в рамките на проект „Овластяване на роми за антидискриминация и интеграция: Укрепване на капацитета на регионално ниво в сферите на антидискриминационни механизми и разпространяване на добрите практики в сферата на интеграцията“, съфинансиран по програма „Права, равенство и гражданство“ на Европейския съюз. Отговорността за съдържанието на тази публикация е изцяло на авторите му и по никакъв начин не може да се счита, че отразява позицията на Европейската комисия или нейните агенции.

Copyright © 2018-2019 Български хелзинкски комитет Правила за ползване